
Sobre la declaració de BIC del barranc dels Molins, en Ares del Mestre

Autor: Comissió de Promoció Cultural

Coordinador: Jesús Huguet i Pascual

Aprovació: Ple de 30 de juny de 2008, en l'Alcora

Antecedents

Amb data 14 d'abril de 2008 tingué entrada en el Registre del Consell Valencià de Cultura l'escrit de la Directora Gral. de Patrimoni Cultural Valencià en el que sol·licitava l'informe oportú sobre la possible declaració com Be d'Interés Cultural (B.I.C.), en la categoria d'Espai Etnològic, del paratge conegut com Barranc dels Molins, enclavat en el terme municipal Ares del Mestre.

L'escrit va ser tramés a la Comissió de Promoció Cultural del C.V.C. la qual, en sessió de maig de 2008, encomanà al conseller Jesús Huguet Pascual la formalització del corresponent informe, el qual, recollida diversa documentació, havent realitzat visita a l'indret i posat en contacte amb autoritats i veïns de la població d'Ares, presenta l'escrit següent.

Consideracions històriques, artístiques i etnològiques

El Barranc dels Molins és una zona del terme municipal d'Ares del Mestre que ocupa una ampla zona situada a l'est de la població. De la Nevera, al nord, a més enllà del Molí del Sol de la Costa al sud, i de les darreres construccions urbanes a l'oest fins passat el Molí de la Roca a l'est, una extensió de terreny considerable presenta una unitat paisatgística rellevant de l'orografia de les comarques valencianes septentrionals.

Però a més a més la intervenció humana, ja des de l'Edat Mitjana, ha propiciat unes construccions i actuacions agràries que dimensionen l'espai com referent etnològic i històric d'interés evident.

A més de la Nevera, situada al vèrtex de la zona ja pròxima a l'altiplà de la Llàcua, vuit són les construccions (o conjunt de construccions) que li donen al Barranc una

singularitat destacada: la Font dels Regatxols; el Llavador, situat junt a la Font (i ambdós, a la vegada, junt a la Nevera); el Molí de la Roca; el Molinet; el Molí de Dalt; el Molí de la Bassa Redona; el Molí del Sòl de la Costa; i la sèrie de séquies i sequiols entre els molins. Estes construccions sovint estan acompanyades per altres complementàries que encara enriqueixen més l'espai (per exemple al Molí del Sòl de la Costa ens trobem amb una bassa i un aqüeducte, a més del casal del molí i les séquies corresponents).

Encara que restes anteriors ens retrotreuen a èpoques medievals les dades documentades dels edificis van de 1760 (Molí de la Bassa Redona) a 1818 (Font), però en qualsevol cas l'aprofitament del terreny per generar energia, a partir de l'aigua, sembla molt anterior a les dates esmentades.

Actualment els molins, de propietat privada excepte el del Sòl de la Costa que és municipal, estan gestionats per una fundació mediambiental del grup Agró. Igualment la Nevera i els seus voltants ja estan declarats Paratge Natural Municipal. Tot això avala l'aprofitament cultural, paisatgístic i patrimonial que l'indret presenta però a més condiona favorablement la possible declaració com B.I.C. etnològic.

Conclusions

1).- El Consell Valencià de Cultura considera que el paratge denominat Barranc dels Molins, al terme municipal d'Ares del Maestre, presenta les condicions adequades per ser declarat Be d'Interés Cultural (B.I.C.) en la categoria d'Espai Etnològic.

2).- Que la zona presenta unes característiques singulars que caldria preservar amb tots els mitjans públics i privats possibles. En eixe sentit convidem a les administracions públiques i les entitats privades, algunes de les quals ja col.laboren en el manteniment de l'espai, que unifiquen esforços i mitjans per tal de salvaguardar adequadament un paratge únic.

3).- Aquest informe s'enviarà a la Directora Gral. de Patrimoni Cultural Valencià peticionària, a l'Ajuntament d'Ares del Maestre, a la Diputació de Castelló i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.